

Zitten

seiza of indianenzit indien seiza niet mogelijk is.
nooit met rug naar kamiza
nadat sensei einde oefenreeks aangeeft
wanneer sensei iemand in de buurt een individuele uitleg geeft is het ook toegestaan om zittend toe te kijken
wanneer je gekwetst bent of te vermoeid of een bepaalde oefening niet kan doen op het einde van de les tot de leraar de tatami verlaten heeft of toestemming geeft om op te staan

Wapens

in goede staat houden
gerangschikt naast de tatami
of in een geopende wapentas zodat ze vlug eruit kunnen
gebruik je nooit van iemand anders zonder toestemming (idem voor kledij)
stap niet over wapens: dit is een ontering
punt en scherpe zijde altijd weg van de richting van de kamiza

Hygiëne

handen en voeten gewassen - nagels geknipt
slippers dragen tussen kleedkamer en tatami
geen sieraden
een noodzakelijk bril mag
kleding wassen na 1 à 3 trainingen
nooit roken in kleedkamers of dojo
dames dragen wit T-shirt of wit topje onder hun pak

Tijdens de training

bij afwezigheid van sensei neemt de hoogste in graad de les over
focus je op de les en niet op andere dingen
dojo is om iets bij te leren, niet om je te meten met anderen
niet drinken of eten op tatami
Niet spreken tijdens de les - enkel de leraar legt uit: is een Japanse gewoonte
Dojo is geen speelplaats dus wees rustig en stil

Veiligheid

matten mogen goed gelegd worden als er grote openingen zijn.
Let op: doe dit niet tijdens de uitleg van de sensei
laat je trainingspartner niet tegen een andere aikidoka vallen
rollen of vallen best naar de buitenkant van de mat
gegevens bezorgen die nodig zijn om iemand te kunnen verwittigen bij noodgeval.
Bij ongeval: sensei waarschuwen
wapens moeten altijd in orde zijn

Behandel bezoekers met eerbied

Als je niet weet wat te doen, vraag het aan een oudere leerling of volg zijn voorbeeld.

Bij examens of bij het overhandigen van diploma's of geschenken de nodige aandacht schenken aan de etiquette